

Asia: VN/34692/2024

Lausuntopyyntö toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Velvoitteeseen ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, velvoitteeseen hakea ensisijaista etuutta ja perusosan alentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Työntekoon kannustaminen on sinänsä suositeltavaa, mutta entä jos henkilö on kykenemätön (sairaus, vamma tai muutoin erityisen haastava elämäntilanne) työntekoon. Huomioidaanko ihmisten yksilölliset tilanteet riittävästi? Ensisijaisten etuuksien hakeminen on jo tälläkin hetkellä ensisijaista toimeentulotukeen nähden.

Perusosan alentaminen heikentää vähävaraisten henkilöiden mahdollisuutta välttämättömistä perustarpeista huolehtimiseen. Mikäli Kela harkitsee perusosan alentamista jatkossa, tulee heillä olla riittävää ymmärrystä ja ohjeistusta yksilön tilanteen ja tarpeiden huomioimiseen ratkaisun tekemisessä. Perusosan alentaminen 50 %:lla ei ole kannatettavaa, vaan se vaarantaa ihmisarvoisen elämän perusedellytykset.

Perusosan suuruuteen liittyvä lausuntopalaute:

Toimeentulotuen perusosien leikkaaminen ei ole kannatettavaa. Leikkaaminen lisää huono-osaisuutta ja köyhyyttä sekä kasvattaa väestön eriarvoisuutta.

Tiedon saamiseen ja luovuttamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Rahoituslaitostiedustelun prosessin helpottaminen kannatettava ajatus.

Kunnan rahoitusosuuden lisäämiseen liittyvä lausuntopalaute:

Hyvinvointialueen näkökulmasta tarkasteltuna nuorten palveluihin panostaminen ja ennaltaehkäisevä työ kunnissa on kannatettavaa ja tärkeää. Kunnan rahoitusosuuden lisääminen ei välttämättä takaa sitä, että nuorten palveluihin panostettaisiin nykyistä enemmän.

Asumismenojen tarkentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Perustoimeentulotuen kohdentaminen suoraan vuokranmaksuun tilanteessa, jossa henkilö on itse kykenemätön siitä huolehtimaan, on kannatettavaa. Toisaalta henkilön omatoimisuuden tukeminen on sosiaalihuollon näkökulmasta suunnitelmallisen sosiaalityön lähtökohta, voiko puolesta maksaminen joskus jopa heikentää henkilön itsenäistä kykyä suoriutua henkilökohtaisista menoista. Esityksessä on hyvää se, että kunnat huomioisivat jatkossa nykyistä enemmän alueillaan kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuutta ja ennaltaehkäisevänä palveluna asumisneuvontaa.

Vaikutusten arviointiin liittyvä lausuntopalaute:

Esityksen vaikutuksia hyvinvointialueen palvelutarpeiden muutoksiin ei ole arvioitu lainkaan. Paine hyvinvointialueiden tuottamiin palveluihin kasvaa eikä rahoitusta esitetä lisättäväksi sitä vastaavasti. Esimerkiksi paine täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kasvuun perustoimeentulotuen leikkaamisten seurauksena.

Muu lausuntopalaute:

Ehdotettu muutos, jonka mukaan Kela voisi arvioida terveystienon tarpeellisuutta suuruutta ja välttämättömyyttä ottamalla huomioon yleisesti hyväksytyt hoitokäytännöt ja tutkimusnäytön olisi kyseenalaista, vain terveydenhuollon ammattihenkilöstö pystyy arvioimaan, mikä on asiakkaan hoidon kannalta välttämätöntä. Kyseinen käytäntö voisi lisätä väestön epätasa-arvoa sairauksien hoidossa.

Valtakunnantason ohjaus hyvinvointialueiden toimeentulotukilain soveltamiseen on tarpeen. Toimeentulotuen osalta yhdenmukaiset soveltamisohjeet ovat mahdolliset, mutta erityisesti ehkäisevän toimeentulotuen osalta tulee huomioida sosiaalihuollon ammattihenkilön harkintavalta asiakkaan yksiköllisessä tilanteessa.

Forsberg Mika
Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Roiha Marisa
Päijät-Hämeen hyvinvointialue - toimialajohtaja Mika Forsberg